בת תיהא · פ"ה טוקבין נקב במגופת חבית להריח מיהו לשון בת קשה ופר"ח שיש קנה שקוע תוך החבית וכולם חוץ ומניחין (ג) לתוך קנה קטן כמין רד ומריחין דרך אותו רד ומש"ה נקט בת וגם יש לישב פרש"י שבתוך אותו נקב שנקבו במגופה טוחנין קנה קטן ומריחין דרך אותו קנה ומש"ה קרי לה בת :

עובד כוכבים בדישראל שפיר דמי · וקמ"ל דלא גזרינן אטו ישראל בדעובד כוכבים דאסר לחבי : **ישראל** בדעובד כוכבים רבא אמר מותר · ל"ל דמיירי שאין העובד כוכבים נותן לו שכר ולא מחזיק לו טובה דחזקת טובה כמי חשיבא הנאה וגמלא משתכר באיסורי הנאה : **אביי** אמר אסור ריחא מילתא היא · וחשבינן ליה כשותה לבל אין לומר דחשבינן(ד) נהנה דל"ב מלי פריך מכמון של תרומה שנכנס ריחו בפה של ישראל שאני תרומה דשריא לישראל בהנאה שאינה של כלוי כי הכא דליכא אלא ריחא דמיירי שלא הסיק ישראל את התנור דל"ב כלה התרומה אלא שכאן הסיקו אלא ודאי הכי פליגי לא חשבינן כשותה או לא וטעמא דרבא דלא חשיב ליה כשותה לפי שהריח נכנס בפיו ומזיקו והקלקול רבה על התקון ושרי כדאמרינן פ"ק דחולין (דף ת.) גבי סכין של עבודת כוכבים מותר לשחוט בו משום דקלקולו רבה על תקונו אבל זילוף של יין נסך ודאי אסור דהויא הנאה גמורה כדאמרי' בפ"ק דפסחים (דף כ:) שותים מלוג בסלע ומזלפים מלוג בשתים אבל כשתיה ודאי לא מחשבינן ליה לזילוף מדמתירין בפ"ק דפסחים (דף כ:) זילוף היין של תרומה טמאה ואי כשתיה חשיב ה"ל שותה תרומה טמאה שבמיתה אלא זילוף הנאה לחוד הוא דחשיב ומיתסר גבי יין נסך ולא דמיא לבת תיהא שהריח יוצא דרך הנקב ונכנס בחוזק בגופו ומזיק אבל זילוף הריח מתפזר* : **רבא** אמר מותר ריחא אלא מילתא היא · פרק כילד טולין (פסחים דף שו:) פליגי נמי רב ולוי בריחא גבי בשר שמן שאלאו עם בשר גבילה רב אסר ולוי שרי והתם תניא כוותיה דרב ופי' שם רש"י ואע"ג דתניא כוותיה דרב דאסר מ"מ הלכה כלוי דשרי משום דרבא סבר כוותיה הכא גבי בת תיהא והלכה כרבא לגבי חבי ופסק כך רש"י פרק כילד טולין ולא נראה דהתם קאמר דעובדא הוה בההוא ביתיתא דאיטווא בהדי בישרא ואסריה רבא מפרזקא למיכליה בכותחא ומעשה רב וגם מר בר רב אשי אוסר שם אפילו במילתא והלכה כמותו בר מתרי מילי וע"ק דלי פליגי אביי ורבא בפלוגתא דרב ולוי א"כ ה"ל לאיתויי פלוגתייהו התם לכ"ג דודאי הלכה כרב דהתם דריחא מילתא היא והלכה כרבא נמי הכא גבי בת תיהא דריחא לאו מילתא היא ואביי נמי דהכא דאמר ריחא מילתא היא א"ל אמא דאמרי אפילו כלוי דאמר התם ריחא לאו מילתא היא דשאני הכא שהוא נהנה ומריח מן האיסור היין עצמו הלכך הוי לגמרי כאילו שותה מן היין עצמו אבל התם אינו אלא ריח האיסור נכנס בתוך ההיתר והוא לוקח את ההיתר ובהא אפילו אביי מודה דריחא לאו מילתא היא ורבא נמי דהכא א"ל אמא דאמרי אפי' כרב דאמר התם ריחא מילתא היא דשאני הכא שהריח מזיק לו לפי שנכנס בגופו ולכך אמר דריחא לאו מילתא היא הלכך בין אביי בין רבא דהכא מלו סברי בין כרב בין כלוי דהתם והשתא הוי טובא גווני דריחא ריח החזק שבטלן פת חמה וחבית פתוחה דאסור לכ"ע וריח בשר פלוגתא דרב ולוי וקי"ל כרב וריח דבת תיהא וקי"ל כרבא למטה מהם פת טוגנת וחבית פתוחה לא פת חמה וחבית מגופה והמותר לכ"ע פת טוגנת וחבית מגופה ולענין ריחא דהתם הלכה כרב דאמר ריחא מילתא היא ה"מ בתטרים שלהם שהיו קטנים וה"ה תחת מחבת שלנו שקורין תרפי"ד בלע"ז שאופין מחתיה הפשטיד"ל כמו כן ריחא מילתא היא אבל בתטרים גדולים שלנו אין לחוש לריחא ובלבד שלא יהא פי התטר סתום ואין לחוש אם אפו פשטיד"ל של בשר *עם מריט"ל של גבינה בתטר א' רק שלא יגעו זה בזה לא עם האיסור פי' כגון פשטיד"ל של גבילה אין לחוש כמו כן אם שמוטים האיסור על המרדה שקורין פאל"ה בלע"ז אסור ליתן היתר עליה כל היום מיהו כשאינה בת יומא מותר להשתמש בה לכתחלה ולא גזרו שאינה בת יומא אטו בת יומא אפילו לכתחלה כיון דלא אפשר שהרי העובד כוכבים לא ישמע לו לעשות מרדה חדשה בכל פעם ופעם שישפוך עליה של איסור אבל אם יש שמוטים האיסור דגבילה ונגע להיתר לא תחת היתר אסור וא"ה אמאי לא הביא פרק כילד טולין גבי פלוגתא דרב ולוי היינו דכמון של תרומה דהכא ולדחותה כמו שהביא בשמעתין וי"ל משום דלא דמי לריחא דהתם מיירי בריחא דפעם כגון בשר וגבילה ולכך אמר רב דריחא מילתא היא דאיל גבי כמון שהוא מעשה תטר ולא פיטום אפי' רב מודה דריחא לאו מילתא היא ועל חמה וחמץ שנמלאת בתחת מן המטות בי"ד לא מיבעיא קודם ו' שעות דמותרות האחרות לפי שבטל בששים כמו חמץ שלא בזמנו אלא אפילו אחר ו' שעות מותרות האחרות משום דלא חמץ בזמנו וחמץ שלא בזמנו אינו בטל בששים אלא בזמנו עד זמנו ממש דהייט בז' ימים של הפסח וכן משמע בפסחים בפ' כל שעה (דף ג.) דקאמרינן לשם חמץ כשהוא לאחר זמנו בטלו מעט אפי' לר' יהודה דקאמר חמץ כשהוא לאחר הפסח בטלו וה"ה לאחר ו' שעות אך לותה מלה נכון לאוסרה ואם אפו המטות בשבעת ימי הפסח ונמלאת חמה וחמץ בתחת מהן טלן אסורות ובתטר נמי יש לאסור דאע"ג דתטרים שלנו ריחא לאו מילתא היא מ"מ נהי דמעטם ליכא מ"מ משהו בעלמא איכא ואפי' במעשה תטר דלאו פטום : **אמר** רבא מנא אמינא לה דריחא לאו מילתא היא דתניא תטר שהסיקו בכמון של תרומה ואפה בו את הפת מותרת. וא"ת מ"ש מהא דאמר בפסחים פ' כל שעה (דף כו:) תטר שהסיקוהו בקליפי ערלה ואפה בו את הפת אסורה למ"ד יש שבח עצים בפת וי"ל דלא שייך לאסור (ה) שבח עצים בפת אלא דוקא באיסורי הנאה משום דיש שבח עצים בפת הייט שבח הנאה דעצים בתוך הפת וחשיב נהנה מן העצים הלכך התם גבי ערלה דאסור בהנאה אסרינן מהאי טעמא אבל הכא בתרומה דודאי מותרת בהנאה לזרים אין לאסור משום יש שבח עצים בפת והדע דהאמר *המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל ואמאי בשוגג יאכל הא כל עצים בשבת מוקצים אפילו נתלשו מאתמול ויש שבח עצים בפת א"כ כשאוכל הפת שנאפה עם העצים יש שבח ואוכל מוקצה אלא ודאי כדפי' דלא אסרינן משום שבח עצים אלא דוקא באיסורי הנאה כדפרישי' ומוקצה מותר בהנאה הוא *ומכאן יש להתיר פה חמה *שנאפה בי"ט דאין לאסור משום דשמא העצים שנאפה בהן נתלשו היום ומוקצים הם דמה בכך הא דפרישי' דלא אמר יש שבח עצים בפת רק לענין איסורי הנאה ואם משום שמא מתו המיטין היום וגם נילשו (ו) אין בכך כלום כיון דמעיקרא בעודם מיטין היו רואין לכוס מיהו בה"ג חשיב להו עולה כשאוכלן בי"ט מיהו ר' יחיאל היה טהג היתר בדבר וגם בשבת יש שמתירין ליקח פת חמה מן העובד כוכבים מטעמא דפי' אמנם בב' ימים של ר"ה שמע מורי שיש אוסרין לפי שלפעמים שהקיר נמשך עד ר"ה ויכולין לקור בי"ט של ר"ה ולאפות בי"ט שני וכגון להחמיר בשני ימים מובים של ר"ה: (ז) **וכן** תומן שנפל לתוך הגריסין · קשה וכי עד השתא לא אשמעינן דטחן מעם לפנם מותר הא מרישא שמעינן ליה ו"ל דקמ"ל דאע"ג דכי נפל לתוך הגריסין טוגנין משביח כדאמר בגמ' אפ"ה לתוך גריסין דוחתין שרי דלא נזרינן אטו טוגנין : אמר

ריחיה חלא · יין זה סמוך לעירובו היה ריחיה חלא וטעמיה חמרא ונתר ריחיה אזלינן וכשנתערבו הוה ליה מין במינו : **בת תיהא** · נקב טוקבים במגופת חבית להריח את היין לבודקו אם יכול להתקיים (ג) : (להריח) **עובד** כוכבים בין ישראל שפיר דמי : **ספק מוקרם** · לזרים : **שאין בה טעם כמון אינה ריח כמון** · ואי משום דהוסק לא איכפת לן דתרומה אין איסורה אלא איסור הנאה : **רבי מאיר אוסר** · לפי שמחבה את ריח היין : **לרבא** · דאמר לאו מילתא היא ודאי על כורחיה כתנאי אמרה למילתיה ולאו דברי הכל היא דהא ר"מ אוסר ולית למימר איסור אלא משום ריחא : **לאביי** · דאמר מילתא היא : **אינה כמנאי היא** · מי אמרינן ר' יהודה ליה ליה דאביי לא דאמר לעולם אית ליה וטעמא דרבי יהודה הכא דקסבר אין ריח היין נכנס בפת אבל בבת תיהא דריח נסך נכנס בגוף מודי : דברי

בתנאי הרודה את חמה ונתנה ע"פ חבית של יין של תרומה ר"מ אוסר ור' יהודה מתיר רבי יוסי מתיר בשל חיטין ואוסר בשל שעורים מפני שהשעורים שואבות מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר ריחא מילתא היא ומר סבר ריחא ולא כלום הוא; לרבא ודאי תנאי היא, לאביי מי ליתא תנאי היא? אמר לך אביי: לאו מי איתמר עלה אמר רבה בר בר חנה אמר ר"ל בפת חמה וחבית פתוחה דברי

הגהות הב"ח

(א) גמ' שאין בה טעם כמון אינה ריח כמון : (ב) רש"י ד"ה בת תיהא וכו' להתקיים סס"ד ואח"כ מ"ה עובד כוכבים ומיבעי להריח ממחק : (ג) תוס' ד"ה בת תיהא וכו' ובלע לתון ומניחין לתוכו קנה קטן:(ד) ד"ה אביי וכו' דחשבינא ליה נהנה וכו' שריח נכנס בגופו ומזיקו : (ה) ד"ה אמר רבא וכו' דלא שייך לאסור משום יש שבח עצים : (ו) בא"ד וגם נילשו היום אין כך : (ז) ד"ה כגון תומן שנפל:

גליון הש"ס

גמ' ושמעמא דמרא חלא. קשה לי דמה כך דנקרא חלא מ"מ לגבי כמו חלא דחמרא ואלא דשכרא לאביי דאזל בתר טעמא לא הוי מב"מ וס"ל הא סוף סוף אין עמעמו שוין דזה טעמיה חלא וזה טעמיה חמרא וא"ע גם קיל על רבא נמי דלא מקרי חלא מ"מ הא פשוט כיון דקלש ריחא דחלא סופו לעשות חלא לגמרי וסוי מין במינו כמ"ש סר"ן גבי שאור בעיסה : תוס' ד"ה אביי וכו' שהם תרומה (פסחים) [שמאה] דכמיהה תמיהני הא מוכל ושותה תרומה (פסחים) [שמאה] שוכר בעשה אבל לא במיפה אא"כ באוכל תרומה פסולה בטומאת הגוף.וכן קשה לי על רש"י בכורות דף יב ע"ב וא"ע : ד"ה רבא וכו' דשאני הכא שהריח מזיק לו . עיין תשובת מהרי"ק שרש קל"ג:

[שבת לח.]

[ופי' תיסיב תוס' ב"ק קמח. ד"ה שבראמר]

[ופי' מ"ש תוס' לעיל יב ד"ה אלא]

[ל"ל עם פשטיד"ל]

שאפאו שוכר כוכבים בי"ט בגיל

גמ' ב ג מיי' פי"ג מהל' מלכות אסורות הלכ' יד סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סי' קח סעיף ה :

נח ד מיי' שם טוש"ע שם סעי' ח ועיין בהג"ה: [נקב הוא שטוקבין בגופו' בחבית ומניחין פיהם פ"פ הנקב ושותפין את ריחו של יין ויודעין אם בחמין ואם סוב הוא ערוך ערך פס ד'] נט ה מיי' פט"ו מהל' תרומות הלכה יד :

ס ו ז מיי' שם הל' י"ג ועיין בכ"מ טוש"ע י"ד סי' קח סעיף ד :

נא ב מיי' פכ"ט מהל' שבת הל' יז סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' רד סעיף ג וסי' רנט סעיף ג :

נב ב מיי' פי"ג מהל' מלכות אסורות הלכ' יד סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סי' קח סעיף ה :

נג ד מיי' שם טוש"ע שם סעי' ח ועיין בהג"ה: [נקב הוא שטוקבין בגופו' בחבית ומניחין פיהם פ"פ הנקב ושותפין את ריחו של יין ויודעין אם בחמין ואם סוב הוא ערוך ערך פס ד']

נד ה מיי' פט"ו מהל' תרומות הלכה יד :

ס ו ז מיי' שם הל' י"ג ועיין בכ"מ טוש"ע י"ד סי' קח סעיף ד :

(המשך) מ"ל אבל בהגהות ריחיה חלא ושמעמא חמרא

נו ט"ז

ל' חא' מ"ל חא' -אלו לאו